

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Наталія ВІННИКОВА

«*17*» *січня* 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ ЕКОНОМІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ

для аспірантів

спеціальності 051 Економіка

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Економіка»

Київ – 2024

Розробник:

Шлапак Алла Василівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Шлапак Алла Василівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів та економіки

Протокол від 12.01.2024 р. № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

(Алла ШЛАПАК)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої-наукової програми «Економіка»

12.01. 2024 р.

Керівник освітньо-наукової програми

(підпис)

(Валерія ЛОЙКО)

Робочу програму перевірено

17. 01. 2024 р.

Завідувач аспірантури, докторантури

(підпис)

(Ілона ТРИГУБ)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	нормативна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 кредити / 120 годин	
Рік навчання	2	2
Семестр	4	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Самостійна робота	80	104
Модульний контроль	8	
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета дисципліни - формування науково обґрунтованого цілісного уявлення про методологію наукового дослідження та навичок практичного застосування методів наукового пошуку для вирішення сучасних науково-прикладних завдань соціально-економічного спрямування.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати розуміння базових підходів та понять з методології та методів економічних досліджень;
- сформувати здатність самостійно визначати та структурувати різні науково-пошукові завдання;
- сформувати навички обґрунтування вибору, застосування загальних та спеціальних методів економічного дослідження
- освоїти методичні засади апробації та публікації результатів наукового дослідження.

3. Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- понятійний та категорійний апарат організації та проведення наукових досліджень;
- соціально-економічну сутність та зміст наукової діяльності;
- методологію організації та проведення наукових досліджень;
- критерії якості та ефективності організації та проведення наукових досліджень;
- технологію розробки, організації та проведення наукових досліджень;
- сучасні економіко-математичні методи та моделі проведення наукових досліджень;
- ознаки академічного плагіату та методи запобігання йому;

вміти:

- представити предметну область наукового дослідження у вигляді системи та моделі;
- описати методологію наукового соціально-економічного дослідження;
- ідентифікувати та обґрунтувати ключові проблеми у функціонуванні соціально-економічних систем;
- організувати та провести наукове соціально-економічне дослідження,
- здійснювати комплексне оцінювання переваг та недоліків впровадження запропонованих науково-практичних результатів на основі методів критеріального аналізу та експертних оцінок;
- обґрунтувати науково-практичні результати соціально-економічного дослідження;
- провести апробацію науково-практичних результатів соціально-економічного дослідження.

Програмні компетентності

СК 01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
СК 02	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.
СК04	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.
СКУ 08	Здатність адаптуватися до нових ситуацій, застосовувати джерела активізації творчого пошуку, різних джерел інформації, математичного апарату та комп'ютерних технологій для розв'язання економічних завдань.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН 02	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.
РН 03	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.
РН 04	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.
РН 05	Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.
РН 06	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та

	іноземною мовами, кваліфіковано відобразити результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.
PH 08	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
PHU 10	Демонструвати готовність і здатність до набуття нових знань і освітніх компетенцій упродовж навчання в аспірантурі, а також до самовдосконалення й самоактуалізації в напрямку «саморозвиток і самоосвіта впродовж усього життя».

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Усього	Розподіл годин за видами робіт			
			Аудиторні			
			лекцій	практичні	лабораторні роботи	самостійна робота /МК
Змістовий модуль I. Методологія і процес наукового дослідження						
1	Тема 1. Теорія наукових досліджень	12	1	1	-	10
2	Тема 2. Змістовні складові методології наукового дослідження	14	1	1	2	10
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	<i>Разом</i>	28	2	2	2	20/2
Змістовий модуль II. Методи наукових досліджень та їх характеристика						
3	Тема 3. Загальні методи наукових досліджень	14	2	2	-	10
4	Тема 4. Спеціальні методи економічних досліджень	14	2	-	2	10
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	<i>Разом</i>	30	4	2	2	20/2
Змістовий модуль III. Інформаційне забезпечення наукового дослідження						
5	Тема 5. Підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження	16	2	2	2	10
6	Тема 6. Методи аналізу і обробки статистичної інформації	14	2	-	2	10
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	<i>Разом</i>	32	4	2	4	20/2
Змістовий модуль IV. Організація наукового дослідження						
7	Тема 7. Порядок проведення наукового дослідження	14	2	2	-	10
8	Тема 8. Апробація та публікація результатів наукового дослідження	14	2	-	2	10
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	<i>Разом</i>	30	4	2	2	20/2
	Усього за освітньо-науковою програмою	120	14	8	10	80/8

Тематичний план для заочної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Усього	Розподіл годин за видами робіт			
			Аудиторні			
			лекцій	практичні	лабораторні роботи	самостійна робота /МК
Змістовий модуль I. Методологія і процес наукового дослідження						
1	Тема 1. Теорія наукових досліджень	14	1	-	-	13
2	Тема 2. Змістовні складові методології наукового дослідження	16	1	2	-	13
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	<i>Разом</i>	32	2	2	-	26
Змістовий модуль II. Методи наукових досліджень та їх характеристика						
3	Тема 3. Загальні методи наукових досліджень	15	1	1	-	13
4	Тема 4. Спеціальні методи економічних досліджень	15	1	1	-	13
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	<i>Разом</i>	32	2	2	-	26
Змістовий модуль III. Інформаційне забезпечення наукового дослідження						
5	Тема 5. Підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження	15	1	-	1	13
6	Тема 6. Методи аналізу і обробки статистичної інформації	15	1	-	1	13
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	<i>Разом</i>	32	2	-	2	26
Змістовий модуль IV. Організація наукового дослідження						
7	Тема 7. Порядок проведення наукового дослідження	15	1	1	-	13
8	Тема 8. Апробація та публікація результатів наукового дослідження	15	1	1	-	13
	Модульний контроль	2	-	-	-	2
	<i>Разом</i>	32	2	2	-	26
	<i>Усього за освітньо-науковою програмою</i>	120	8	6	2	104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль I. Методологія і процес наукового дослідження

Тема 1. Теорія наукових досліджень

Наука як сфера людської діяльності. Предмет і сутність наукових досліджень. Функції наукової теорії. Наука як єдина система знань, її галузі (окремі науки) та підгалузі. Міждисциплінарний підхід в науковому дослідженні. Емпіричний і теоретичний рівні наукового мислення. Структура наукового знання.

Економічна наука як система та підсистема суспільних наук. Особливості економічного мислення. Моральні принципи наукової діяльності. Співвідношення науки і позанаукових форм пізнання, свободи наукового пошуку і громадянської відповідальності вченого. Роль науки і техніки у вирішенні глобальних економічних проблем сучасності.

Державне регулювання науково-технічної діяльності в Україні. Інформатизація та інтелектуалізація життя. Інтелектуалізація капіталу соціально-економічних систем.

Ключові слова: наука, науково-технічна діяльність, інновація, теорія, наукове дослідження, наукове пізнання, наукове мислення, міждисциплінарний підхід, інформатизація, інтелектуалізація.

Література:

1. Закони України «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту» - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Методологія наукових досліджень Навчально-методичний посібник / автори: Котловий С.А., Павлик Н.П., Сейко Н.А., Ситняківська С.М. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 89 с.
3. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. 385 с.
4. Ushenko N. Education Process Digitalization and Its Impact on Human Capital of an Enterprise/ Kateryna Andriushchenko; Alina Khaletska; Natalya Ushenko; Hanna Zholnerchuk; Iryna Ivanets; Svilana Petrychuk; Sergey Uliganets // Journal of Management Information and Decision Sciences Volume 24, Issue 5, 2021. – P.1-9.
5. Резнікова Н.В., Булатова А.В., Шлапак А.В., Іващенко О.А. Інновації як драйвер цифрової трансформації світової економіки в умовах техноглобалізму: вплив нових бізнес-моделей на розвиток міжнародної торгівлі товарами і послугами. *Інвестиції: практика і досвід*. 2023. № 12. С. 5 – 12.

Тема 2. Змістовні складові методології наукового дослідження

Поняття, мета та функції методології наукового дослідження. Відмінності понять «методологія», «методика» та «методичний підхід». Структура та зміст методології, її види.

Об'єкт та предмет наукового дослідження. Принципи групування, класифікація та методи класифікації об'єктів наукового дослідження. Теоретичні та емпіричні рівні пізнання у методології наукових досліджень. Методологія теоретичних досліджень.

Категорії, принципи, теорії, парадигми і методи як змістовні складові методології наукового дослідження. Ідеалізація. Формалізація. Гіпотеза. Евристичність, конструктивність та простота теорії. Методологія досліджень емпіричного рівня.

Ключові слова: методологія, об'єкт, предмет, закон, закономірність, ідея, гіпотеза, концепція, категорія, принцип, парадигма, методика, методичний підхід, проблема.

Література:

1. Навчальний посібник «Методологія наукових досліджень» (друге видання) для студентів спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 073 «Менеджмент» /В.К. Бабайлов, Л.М. Пахомова. Х.:ХНАДУ, 2023. 196 с.
2. Стеценко М.С. Основи науково-дослідної роботи: конкурентоспроможне подання результатів наукової та творчої діяльності [Текст] : навчально-практичний посібник / М. С. Стеценко, Ю. І. Палеха. - Київ : Ліра-К, 2018. - 208 с.

Змістовний модуль 2. Методи наукових досліджень та їх характеристика

Тема 3. Загальні методи наукових досліджень

Наукові підходи економічних досліджень. Поняття та базові характеристики методів наукових досліджень. Класифікація загальнонаукових методів залежно від рівня пізнання (емпіричного, теоретичного та метатеоретичного рівня). Характеристика методів емпіричного рівня (порівняння, опису, вимірювання, тестування, анкетування, спостереження, експерименту, моделювання); теоретичного рівня (аксіоматичного, гіпотетичного, формалізації, абстрагування, виокремлення, сходження від абстрактного до конкретного, історичний); метатеоретичного рівня (герменевтичний та системний методи). Обґрунтування вибору методу наукового пізнання.

***Ключові слова:** науковий підхід, метод наукового дослідження, метафізичний метод, діалектичний метод, метод емпіричного рівня, метод метатеоретичного рівня, метод теоретичного рівня, загальнологічний метод.*

Література:

1. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування). Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. 208 с.
2. Навчальний посібник «Методологія наукових досліджень» (друге видання) для студентів спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 073 «Менеджмент» /В.К. Бабайлов, Л.М. Пахомова. Х.:ХНАДУ, 2023. 196 с.
4. Стеценко М.С. Основи науково-дослідної роботи: конкурентоспроможне подання результатів наукової та творчої діяльності [Текст] : навчально-практичний посібник / М. С. Стеценко, Ю. І. Палеха. - Київ : Ліра-К, 2018. - 208 с.

Тема 4. Спеціальні методи економічних досліджень

Поняття "методика" і "робоча методика". Спеціальні методи: збору та узагальнення інформації, аналізу, прогнозування, моделювання, програмно-цільові, евристичні.

Методи групування. Таблично-графічні методи. Графічний метод. Методи економічного аналізу. Методи інформаційно-логічного аналізу. Методи детермінованого (функціонального) факторного аналізу. Методи стохастичного (кореляційного) факторного аналізу. Методи прогнозування. Методи моделювання. Програмно-цільовий метод. Евристичні методи.

***Ключові слова:** методика, робоча методика, економічне дослідження, спеціальні методи.*

Література:

1. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / укладачі: Н.В. Рашкевич, Ю.А. Отрош. Харків, 2022. 291 с.
2. Навчальний посібник «Методологія наукових досліджень» (друге видання) для студентів спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 073 «Менеджмент» /В.К. Бабайлов, Л.М. Пахомова. Х.:ХНАДУ, 2023. 196 с.

3. Шлапак А.В., Беляк А.О.О. Компаративний аналіз поняття «організаційний механізм» у сучасному науковому просторі. *Міжнародний науковий журнал Механізм регулювання економіки*. 2023.№ 1(99). С. 128-136.

Змістовний модуль 3. Інформаційне забезпечення наукового дослідження

Тема 5. Підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження

Поняття та функції наукової інформації, її характеристики. Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження. Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності. Критерії визначення якості інформації в науковому дослідженні. Класифікація джерел наукових досліджень.

Пошук, підбір та накопичення наукової літературної інформації. Бібліографічний пошук наукової інформації на паперових носіях. Роль інтернету як пошукової системи в науковому дослідженні. Види та функції пошукових систем Інтернет.

Обробка наукових літературних джерел. Запобігання академічному плагіату. Наукова дискусія як складова наукового дослідження. Формування положень наукової новизни.

Правила складання бібліографії.

Ключові слова: інформація, інформаційне забезпечення, інформаційна діяльність, інформаційний пошук, пошукова система, літературна інформація, академічний плагіат,

Література:

1. Про інформацію. Закон України 2657-ХІІ у редакції від 27.07.2023 підстава 3005-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Вдовенко Н. М., Сокур Л. В., Михальчишина Л. Г. Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності: методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів ОС «Магістр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Прикладна економіка». К.: НУБіП України, 2021. 100 с.
3. Стеценко М.С. Основи науково-дослідної роботи: конкурентоспроможне подання результатів наукової та творчої діяльності [Текст] : навчально-практичний посібник / М. С. Стеценко, Ю. І. Палеха. - Київ : Ліра-К, 2018. - 208 с.

Тема 6. Методи аналізу і обробки статистичної інформації

Визначення та склад національної системи науково-технічної інформації. Інформаційні ресурси та технології в науковому дослідженні.

Методи аналізу і обробки первинної статистичної інформації. Поняття статистичного спостереження, його основні форми та види. Проведення вибіркового статистичного спостереження та оцінювання його репрезентативності. Обробка результатів статистичних спостережень. Формування статистичних таблиць. Періодичні звіти й внутрішня документація підприємств.

Використання математичних методів в науковому дослідженні.

Ключові слова: аналіз інформації, обробка інформації, інформаційні

ресурси, інформаційні технології, інформатизація, статистичне спостереження, репрезентативність, первинна статистична інформація, моделювання.

Література:

1. Методологія наукових досліджень Навчально-методичний посібник / автори: Котловий С.А., Павлик Н.П., Сейко Н.А., Ситняківська С.М. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 89 с.
2. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. 385 с.
3. Навчальний посібник «Методологія наукових досліджень» (друге видання) для студентів спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 073 «Менеджмент» /В.К. Бабайлов, Л.М. Пахомова. Х.:ХНАДУ, 2023. 196 с.
4. Шигун, М., Безверхий, К., Пилипенко, О., Юрченко, О., & Поддубна, Н. Presenting financial information in digital formats as a base for analysis and audit of business activities of enterprises.(Подання фінансової інформації в цифрових форматах як бази для аналізу та аудиту господарської діяльності підприємств.). *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 6(53). P. 233–246. <https://doi.org/10.55643/fcapter.6.53.2023.4165> (Scopus)

Змістовний модуль 4. Організація наукового дослідження

Тема 7. Порядок проведення наукового дослідження

Проблема як початок науково-практичного дослідження й особлива форма знання. Базові характеристики наукової проблеми. Джерела наукових проблем: недостатність наукового знання про реальність; протиріччя (парадокси у науковому знанні); еволюційний розвиток наукового знання; революційний розвиток наукового знання.

Форми організації науково-дослідної діяльності: наукові звіти, наукові статті, наукові доповіді, тези, дисертаційні роботи. Етапи організації наукового дослідження: розробка технічного завдання; проведення теоретичних і експериментальних досліджень; оформлення результатів НДР.

Дослідницька робота як особливий вид діяльності. Етапи вибору проблеми (теми) та його основні вихідні документи. Вимоги, що ставляться до теми дослідження. Визначення мети і завдання наукового дослідження. Сутність та послідовність конкретизації. Вивчення історичного аспекту проблеми. Виявлення кола вихідних питань дослідження.

Основи методики планування наукового дослідження. Застосування системного підходу в наукових дослідженнях. Структура дисертації на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії та вимоги до неї. Правила оформлення результатів наукових досліджень. Типові помилки при викладенні результатів дисертації. Підготовка до захисту.

Ключові слова: проблема, дисертація, мета, завдання, методика, планування, захист дисертації.

Література:

1. Вдовенко Н. М., Сокур Л. В., Михальчишина Л. Г. Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності: методичні вказівки до вивчення

дисципліни для студентів ОС «Магістр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Прикладна економіка». К.: НУБіП України, 2021. 100 с.

2. Стеценко М.С. Основи науково-дослідної роботи: конкурентоспроможне подання результатів наукової та творчої діяльності [Текст] : навчально-практичний посібник / М. С. Стеценко, Ю. І. Палеха. - Київ : Ліра-К, 2018. - 208 с.

3. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. 385 с.

Тема 8. Апробація та публікація результатів наукового дослідження

Поняття та види «апробації» в науково-практичному дослідженні. Цілі та принципи апробації дослідження для наукового дослідника. Основні методи апробації наукового дослідження.

Підготовка та проведення апробації результатів наукового дослідження.

Особливості участі в наукових конференціях, симпозиумах, виступів на засіданнях у різних видах заходів наукового співтовариства. Публікація результатів наукового дослідження. Види публікацій, порядок їх підготовки.

Особливості перевірки на практиці теоретично побудованих результатів дослідження. Структура та об'єм довідок, актів про практичне використання результатів дослідження. Патентування та депонування результатів дослідження. Структура та об'єм матеріалів, які необхідні для оформлення патентування та депонування результатів дослідження.

Правові аспекти організації наукового дослідження. Охорона прав автора за чинним законодавством України.

Ключові слова: апробація, публікація, патентування, депонування, практична значимість.

Література:

1. Аналітична записка з роз'ясненнями щодо запобігання порушенням академічної доброчесності у закладах вищої освіти "До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності" – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1JD1QRB071BJO_Jx6TRrkMai4m_Tg98nx/view

2. Ushenko N. Education Process Digitalization and Its Impact on Human Capital of an Enterprise/ Kateryna Andriushchenko; Alina Khaletska; Natalya Ushenko; Hanna Zholnerchuk; Iryna Ivanets; Svilana Petrychuk; Sergey Uliganets // Journal of Management Information and Decision Sciences Volume 24, Issue 5, 2021. – P.1-9.

3. Шигун, М., Безверхий, К., Пилипенко, О., Юрченко, О., & Поддубна, Н. Presenting financial information in digital formats as a base for analysis and audit of business activities of enterprises. (Подання фінансової інформації в цифрових форматах як бази для аналізу та аудиту господарської діяльності підприємств.). *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 6(53). P. 233–246. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4165> (Scopus)

4. Шлапак А.В., Беляк А.О.О. Компаративний аналіз поняття «організаційний механізм» у сучасному науковому просторі. *Міжнародний науковий журнал Механізм регулювання економіки*. 2023. № 1(99). С. 128-136.

6.Контроль навчальних досягнень

6.1. а) Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма)

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	1	1	2	2	2	2	2	2
2	Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	Відвідування лабораторних занять	1	1	1	1	1	2	2	1	1
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
5	Робота на практичних заняттях	10	1	10	1	10	1	10	1	10
6	Робота на лабораторних заняттях	12	1	12	1	12	2	24	1	12
7	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				60		61		74		61
Максимальна кількість балів:							256			
Розрахунок коефіцієнта:							256 / 100 = 2,56			

6.1. б) Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма)

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	-	-	1	1
3	Відвідування лабораторних занять	1	-	-	-	-	1	1	-	-
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	120
5	Робота на практичних заняттях	10	1	10	1	10	-	-	1	10
6	Робота на лабораторних заняттях	12	-	-	-	-	1	12	-	-
7	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				47		47		49		47
Максимальна кількість балів:							190			
Розрахунок коефіцієнта:							190/ 100 = 1,9			

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна /заочна	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологія і процес наукового дослідження			
1	Визначити та охарактеризувати етичні принципи науки	10/13	5
2	Обґрунтувати понятійно-категоріальну схему наукового дослідження	10/13	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Методи наукових досліджень та їх характеристика			
3	Обґрунтувати загальні методи індивідуального наукового дослідження	10/13	5
4	Обґрунтувати спеціальні методи індивідуального економічного дослідження	10/13	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Інформаційне забезпечення наукового дослідження			
5	Проаналізувати поняття «економічні дослідження» різних авторів і надати власні коментарі, представити у вигляді таблиці.	10/13	5
6	Застосувати методи аналізу і обробки статистичної інформації у індивідуальному науковому дослідженні	10/13	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Організація наукового дослідження			
7	Розробити алгоритм організації та проведення наукового дослідження	10/13	5
8	Побудувати макет доповіді за результатами наукового дослідження	10/13	5
Разом		80/96	40

Критерії оцінювання самостійної роботи	Кількість балів
Представлений матеріал повністю або на достатньому рівні розкриває тему, містить додаткові інформативні відомості або пояснення, оформлено за вимогами	5-4
Робота містить неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність, існують недоліки у оформленні	3-2
Робота не відповідає вимогам, виконана за іншою темою; матеріал представлено частково, допущені фактичні помилки	1-0

1.2. Форми проведення підсумкового контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання практичних занять:

8-10 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, демонструє навички самостійного пошуку необхідної інформації, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання та ілюструє викладений матеріал власною створеною презентацією.

2-7 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, немає супроводження відповіді власною створеною презентацією.

0-1 бал – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання лабораторних занять:

10-12 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, демонструє навички самостійного пошуку необхідної інформації, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання та ілюструє викладений матеріал власною створеною презентацією.

2-9 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, немає супроводження відповіді власною створеною презентацією.

0-1 бал – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які аспірант набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється шляхом тестування через модульне середовище Університету.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу - 25.

Модульна контрольна робота при дистанційній формі навчання складається з 25 тестів.

Тестові завдання охоплюють весь зміст модуля і розподілені наступним чином:

Якщо в модулі 2 теми:

Тема перша - 12 тестів;

Тема друга - 13 тестів.

Кожен тест оцінюється у 1 бал максимально.

При тестуванні он-лайн оцінки обраховується:

- для тестів, які передбачають одну правильну відповідь (формату «один з багатьох») 1 бал виставляється, якщо відповідь правильна, у протилежному випадку виставляється оцінка 0 балів.

При виконанні модульної контрольної роботи необхідно слідкувати за терміном виконання та за часовим обмеженням.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2 згідно з тематичним планом дисципліни	тест, практичне завдання	25 балів
II	Теми 3,4 згідно з тематичним планом дисципліни	тест, практичне завдання	25 балів
III	Теми 5,6 згідно з тематичним планом дисципліни	тест, практичне завдання	25 балів
IV	Теми 7,8 згідно з тематичним планом дисципліни	тест, практичне завдання	25 балів

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання за семестр, що здійснюється в університеті у формі заліку. Семестровий контроль проводиться за результатами поточного контролю та оцінюється від 0 до 100 балів, що переводиться у шкалу ECTS.

Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних

технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і при самостійній роботі використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- презентації,
- навчальні посібники,
- робоча навчальна програма,
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів,
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю),
- електронний навчальний курс «Методологія та методи економічних досліджень».

Рекомендована література

Основна (базова)

1. Методологія наукових досліджень Навчально-методичний посібник / автори: Котловий С.А., Павлик Н.П., Сейко Н.А., Ситняківська С.М. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 89 с.
2. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. 385 с.
3. Навчальний посібник «Методологія наукових досліджень» (друге видання) для студентів спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 073 «Менеджмент» /В.К. Бабайлов, Л.М. Пахомова. Х.:ХНАДУ, 2023. 196 с.
4. Стеценко М.С. Основи науково-дослідної роботи: конкурентоспроможне подання результатів наукової та творчої діяльності [Текст] : навчально-практичний посібник / М. С. Стеценко, Ю. І. Палеха. - Київ : Ліра-К, 2018. - 208 с.
5. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування). Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. 208 с.

Додаткова

6. Аналітична записка з роз'ясненнями щодо запобігання порушенням академічної доброчесності у закладах вищої освіти “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності” – URL: https://drive.google.com/file/d/1JD1QRB071BJO_Jx6TRrkMai4m_Tg98nx/view
7. Резнікова Н.В., Булатова А.В., Шлапак А.В., Іващенко О.А. Інновації як драйвер цифрової трансформації світової економіки в умовах техноглобалізму: вплив нових бізнес-моделей на розвиток міжнародної торгівлі товарами і послугами. *Інвестиції: практика і досвід*. 2023. № 12. С. 5 – 12.
8. Ushenko N. Education Process Digitalization and Its Impact on Human Capital of an Enterprise/ Kateryna Andriushchenko; Alina Khaletska; Natalya Ushenko; Hanna

Zholnerchuk; Iryna Ivanets; Svilana Petrychuk; Sergey Uliganets // Journal of Management Information and Decision Sciences Volume 24, Issue 5, 2021. – P.1-9.

9. Вдовенко Н. М., Сокур Л. В., Михальчишина Л. Г. Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності: методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів ОС «Магістр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Прикладна економіка». К.: НУБіП України, 2021. 100 с.

10. Шлапак А.В., Беляк А.О. Компаративний аналіз поняття «організаційний механізм» у сучасному науковому просторі. *Міжнародний науковий журнал Механізм регулювання економіки*. 2023. № 1(99). С. 128-136.

11. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / укладачі: Н.В. Рашкевич, Ю.А. Отрош. Харків, 2022. 291 с.

12. Шигун, М., Безверхий, К., Пилипенко, О., Юрченко, О., Поддубна, Н. Presenting financial information in digital formats as a base for analysis and audit of business activities of enterprises. (Подання фінансової інформації в цифрових форматах як бази для аналізу та аудиту господарської діяльності підприємств.). *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 6(53). P. 233–246. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4165> (Scopus)

Інформаційні джерела:

1. Про інформацію. Закон України 2657-XII у редакції від 27.07.2023 підстава 3005-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

2. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

3. Цивільний кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

5. Державна служба статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control>.

7. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

8. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://nplu.org>.

9. Електронна бібліотека освітнього порталу. URL: <http://www.osvita.org.ua/library/>.

10. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/> (розділ «Наука»)

11. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/>

12. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності». URL: <https://ukrpatent.org/uk>